

Правдіна Т.Д.,
студентка 4-го курсу факультету хімії, біології і біотехнологій
Панько В.В.,
к.с.-г.н., доц., доцент кафедри зоології факультету хімії, біології і біотехнологій
Донецький національний університет імені Василя Стуса
panko.valentyna@ukr.net

ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ВИДОВИЙ СКЛАД КЛАСУ ССАВЦІ НА ВІННИЧИНІ

Ссавці (Mammalia – клас теплокровних хребетних тварин, які характеризуються високим розвитком кори великих півкуль головного мозку, наявністю молочних залоз та волосяного покриву. Ссавці опанували усі середовища життя включаючи водне і повітряне та є важливою ланкою в зв'язках живлення між різними живими організмами. Серед усіх хребетних ссавці є найбільш високоорганізованими тваринами, які в наш час зайняли панівне становище в тваринному світі. Ссавці - найбільш високоорганізований клас хребетних тварин, що населяє усі екологічні середовища. Це гомойотермні (теплокровні) амніоти. У класі налічується 4500 видів.

Об'єктом дослідження є ландшафти Вінницької області.

Метою нашої роботи є встановлення видового складу, особливостей таксономічної структури ссавців Вінницької області. Для досягнення поставленої мети передбачалося виконання наступних *завдань*: вивчити актуальні науково-методичні праці, що стосуються тематики дослідження, дослідити таксономічну структуру ссавців Вінницької області; визначити соціологічний статус рідких видів ссавців району дослідження; зробити висновки щодо особливостей фауни ссавців, що населяють Вінницький регіон.

Методика досліджень: У ході досліджень використовували такі методи, як : аналіз та узагальнення літературних джерел, польові, аналітичний метод. Для визначення видової приналежності використовувались відповідні визначники та оптичні прилади.

Результати досліджень: Теріофауна Поділля здавна привертала увагу дослідників, починаючи з XVII ст., проте системні дослідження почалися лише з праць Г. Бельке, В. Храчевича [1] та інших дослідників. Важливість таких оглядів полягає у можливостях порівняння складу фауни і рясноти видів, що входять до її складу, а також змін фауни і змін поглядів на її склад. Основну увагу в праці В. Храчевича «Ссавці Поділля. Огляд систематичний» приділено Центральному та Східному Поділлю. Вияснилось, що подібні дослідження для теріофауни Поділля від часів В. Храчевича не проводилися, і це посилює необхідність впорядкування сучасного огляду, який би порівнював нові дані з тими, які викладалися майже 100 років тому.

У фауні України клас Ссавці представлений 10 рядами інфракласу Eutheria. У межах Вінниччини мешкає 15312 видів тварин. З них безхребетні становлять близько 15000 видів, а хребетні – 312 видів [2]. Склад зооценозів є досить строкатим, характерною рисою яких є взаємопроникнення лісових і степових видів. За своїм походженням фауністичні комплекси Вінниччини мають змішаний характер. Більшість хребетних тварин складають типові представники широколистяних і мішаних лісів Європи. З екологічних груп тварин переважають еврибіонти, з рідкісних – гідрофільні, лісові та степові види, найменше – синантропи. Але % від загальної кількості видів, притаманних певній екосистемі, свідчить, що більш вразливими є лучно-степові зооценози, де понад 50 % видів потребують охорони [3].

Висновки: У ході виконання даної курсової роботи було встановлено видовий склад та особливості таксономічної структури ссавців Вінницької області. Також був проведений аналіз та узагальнення літературних джерел, зокрема таких авторів, як Зізда Ю., Мудрак О.В., Павлінов І.Я., Загороднюк І.В., Храчевич В., Татаринів К.А., Сокур І.Т. та інші [4, 5, 6, 7, 8].

Література:

1. Храчевич В. Ссавці Поділля. Огляд систематичний. – Вінниця: Віндерждрук ім. Леніна, 1925. – 31 с. 2. Екологічний паспорт Вінницької області. – 2017. с. 4-6. 3. Мудрак О.В. Науковий вісник НЛТУ України. «Зоорізноманіття Вінниччини: склад, рівні, характеристика». – 2014. с. 71-80. (вип. 24.10.). 4. Павлінов І. Я. Классификация современных млекопитающих. – М., 2002. 5. Павлінов І. Я., Борисенко А. В., Крускоп С. В., Яхонтов Е. Л. Млекопитающие Евразии: систематико-географический справочник. М.: Изд-во Москов. ун-та, 1995а. Часть II: Non-Rodentia. 336 с. (Сб. трудов Зоол. музея МГУ. Т. 32). 6. Павлінов І. Я., Яхонтов Е. Л., Агаджанян А. К. Млекопитающие Евразии: систематико-географический справочник. М.: Изд-во Москов. ун-та, 1995б. Часть I: Rodentia. 240 с. (Сб. трудов Зоол. музея МГУ. Т. 32). 7. Сокур І. Т. Ссавці фауни України та їх господарське значення. – К.: Держзупедвид., 1960. – 211 с. 22. 8. Сокур І. Т. Історичні зміни та використання фауни ссавців України. – К.: Вид-во АН Укр. РСР, 1961. – 84 с.